

Gotówka jako powszechnie akceptowana forma płatności w Polsce. Jak bezpiecznie korzystać z polskich banknotów i rozpoznawać ich zabezpieczenia?

dr Agnieszka Ertman
Uniwersytet w Białymstoku
Wydział Ekonomii i Finansów

Polskie banknoty w obiegu

Dotychczasowe

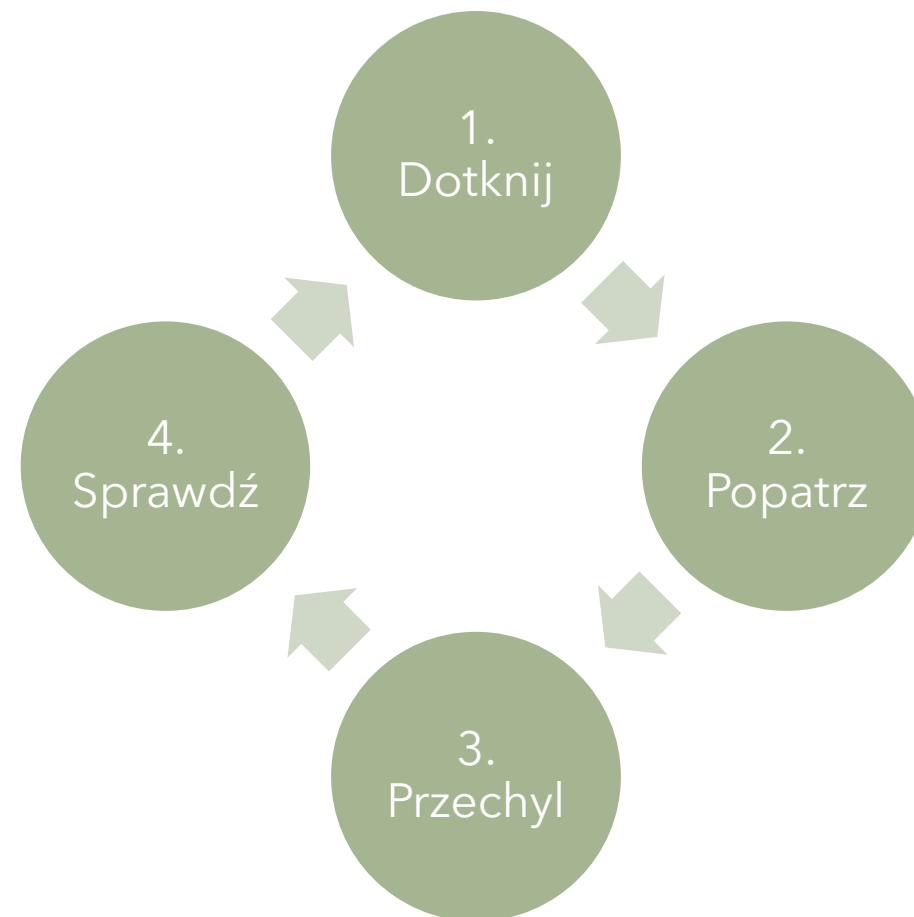
Zmodernizowane

Sprawdzanie autentyczności znaków pieniężnych

Rodzaje zabezpieczeń stosowane w polskich znakach pieniężnych:

- zabezpieczenia wyczuwalne podczas dotyku
- zabezpieczenia widoczne podczas oglądania pod światło
- zabezpieczenia widoczne po przechyleniu banknotu
- zabezpieczenia wymagające zastosowania lupy i ultrafioletu

Szata graficzna banknotu 10 zł

Przednia strona banknotu

- portret księcia Mieszka I
- dwie rozety inspirowane wzorem z posadzki katedry gnieźnieńskiej z lewej strony portretu
- roślinny motyw spotykany na romańskich naczyniach liturgicznych z prawej strony portretu

Odwrotna strona banknotu

- srebrny denar z wizerunkiem kopuły kaplicy lub wyobrażeniem korony z krzyżykiem.
- stylizowane kolumny romańskie z opactwa benedyktynów w Tyńcu po obu stronach denara

Zabezpieczenia wyczuwalne podczas dotyku

Przednia strona banknotu

cyfrowe oznaczenie nominału

napis „NARODOWY BANK
POLSKI”

portret władcy

cyfrowe oznaczenie nominału

godło Rzeczypospolitej
Polskiej

górnny pas z prawej
strony portretu

napis „WARSZAWA”
i data emisji

oznaczenie dla
niewidomych

podpisy Prezesa oraz
Głównego Skarbnika NBP

dolny pas z prawej strony portretu

Zabezpieczenia wyczuwalne podczas dotyku

Odwrotna strona banknotu

główny element szaty graficznej

napis „NARODOWY BANK POLSKI”

cyfrowe oznaczenie nominału

cyfrowe oznaczenie nominału

klauzula prawna

pas u dołu banknotu

słowne oznaczenie nominału

Zabezpieczenia widoczne podczas oglądania pod światło

Znak wodny

wizerunek władcy oraz cyfrowe oznaczenie nominału „10”

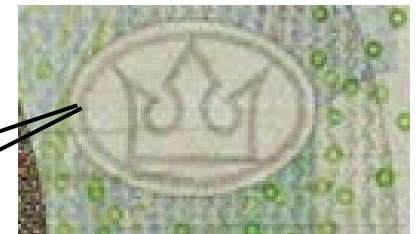
Nitka zabezpieczająca

pionowa, ciemna linia z cyfrowym oznaczeniem nominału „10” i skrótem „ZŁ”

Uzupełniający się druk obustronny (recto-verso)

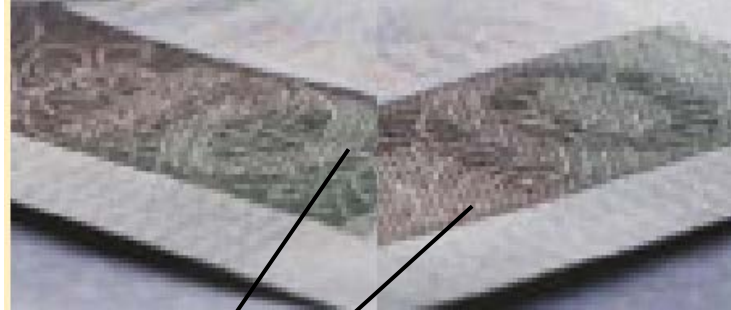
roślinny motyw znajdujący się po obu stronach banknotu oglądany pod światło tworzy koronę w owalu

Zabezpieczenia widoczne po przechyleniu banknotu

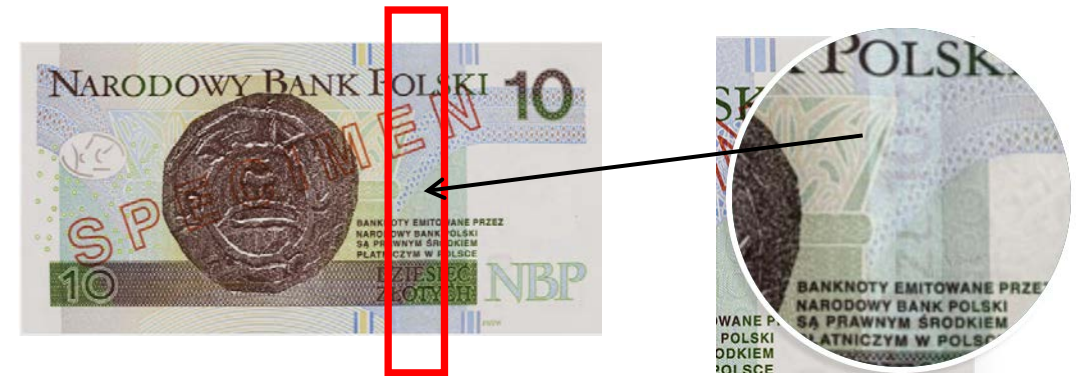
Pojedynczy efekt kątowy

jasne lub ciemne cyfrowe oznaczenia nominału „10”.

Pas opalizujący

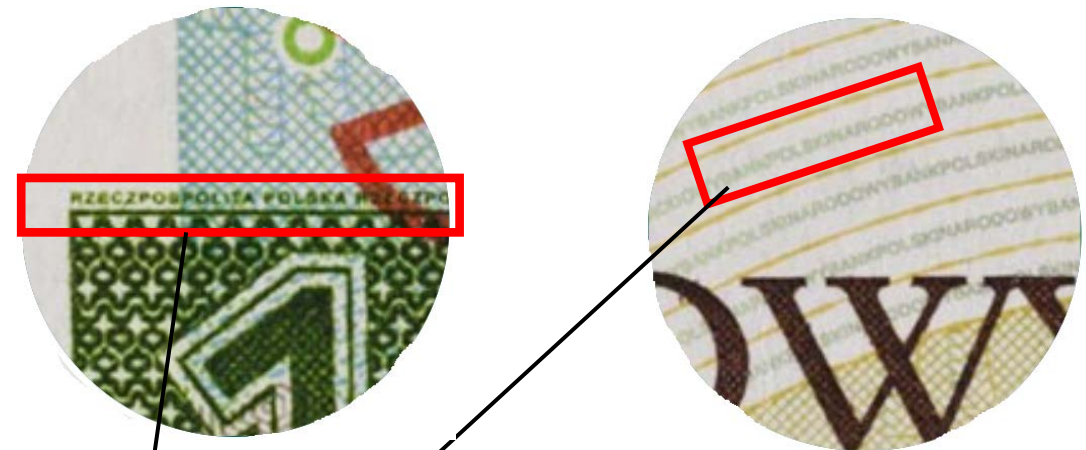
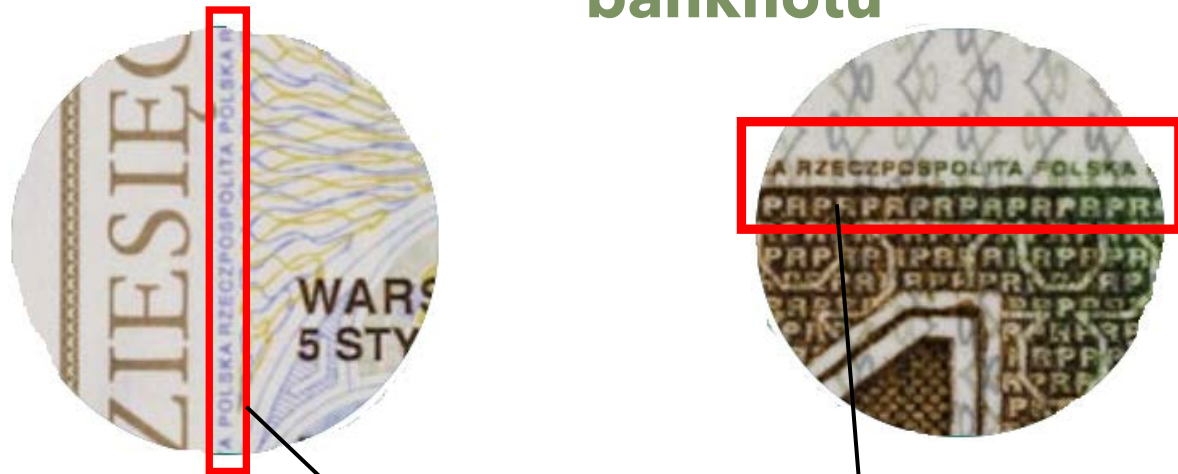
pas w kolorze turkusowym z cyfrowym oznaczeniem nominału „10” i skrótem „ZŁ”

Zabezpieczenia wymagające zastosowania lupy

Mikrodruki na przedniej stronie banknotu

Mikrodruki na odwrotnej stronie banknotu

Zabezpieczenia wymagające zastosowania ultrafioletu

Zabezpieczenia ultrafioletem na przedniej stronie banknotu

Zabezpieczenia ultrafioletem na odwrotnej stronie banknotu

Wybrane zabezpieczenia pozostałych znaków pieniężnych

dr Agnieszka Ertman
Uniwersytet w Białymstoku
Wydział Ekonomii i Finansów

Zmodernizowane 50 zł

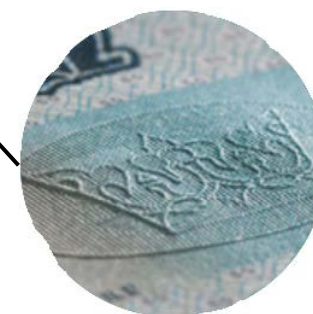
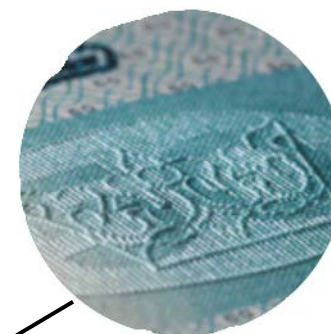
Farba zmienna optycznie

litera „K” płynnie zmieniająca kolor z zielonego na niebieski

Podwójny efekt kątowy

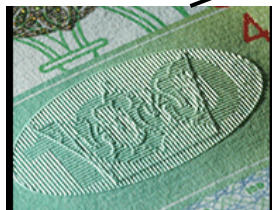
cyfrowe oznaczenie nominału „50” lub koronę w owalu widoczne w prawym dolnym rogu w zależności od kąta patrzenia

Zmodernizowane 100 zł

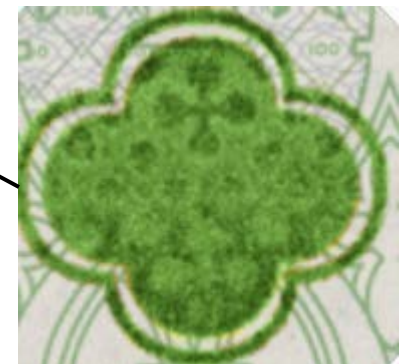
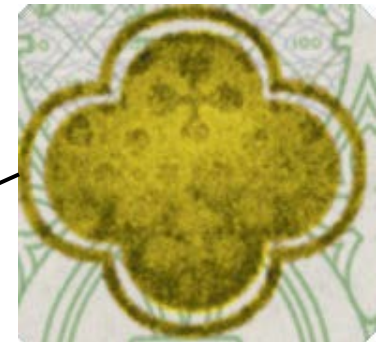
Pojedynczy i podwójny efekt kątowy

1. Dodatkowy efekt kątowy z lewej strony portretu władcy - oznaczenie słowne nominału „STO”, skrót „NBP” oraz oznaczenie cyfrowe nominału „100”.
2. Cyfrowe oznaczenie nominału „100” lub koronę w owalu widoczne w prawym dolnym rogu w zależności od kąta patrzenia

Farba zmienna optycznie

Rozeta płynnie zmienia barwę ze złotej na zieloną w zależności od kąta patrzenia

Zmodernizowane 200 zł

Zabezpieczenia wyczuwalne podczas dotyku

Dodatkowe oznaczenie dla osób niewidomych

układ linii na krótszych krawędziach banknotu

oznaczenie dla osób niewidomych w postaci trójkąta złożonego z drobnych kółek

Nitka zabezpieczająca (okienkowa)

- Fragmenty nitki zabezpieczającej widoczne na powierzchni banknotu (przednia strona), cała nitka widoczna pod światło
- Dodatkowe efekty nitki:
 - płynna zmiana koloru ze złotego na zielony,
 - płynne poruszanie się wzoru szachownicy

Zmodernizowane 200 zł

Farba zmienna optycznie

- Tarcza płynnie zmienia barwę ze złotej na zieloną w zależności od kąta patrzenia
- Umieszczony na tarczy wzór szachownicy porusza się (pionowo i poziomo)
- Na tarczy widoczna stylizowana, niezadrukowana litera „S”

Farba opalizująca

Ornament wykonany farbą opalizującą w kolorze złotym na odwrotnej stronie banknotu

Złota farba

Wydrukowane cyfrowe oznaczenie nominału „200” oraz ozdobny wzór pod nominałem wykonane farbą w kolorze złotym na odwrotnej stronie banknotu

Banknot 500 zł

Zabezpieczenia wyczuwalne podczas dotyku

Wizerunek tarczy herbowej

Nitka zabezpieczająca (okienkowa)

Fragmenty nitki zabezpieczającej widoczne na powierzchni banknotu (przednia strona), cała nitka widoczna pod światło

Dodatkowe efekty nitki:

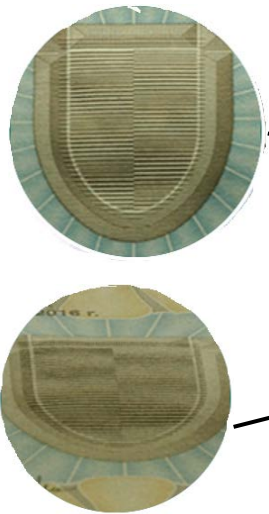
- płynna zmiana barwy z zielonej na niebieską,
- płynnie przesuwający się wzór złożony z dwóch przeplatających się wstęg

Banknot 500 zł

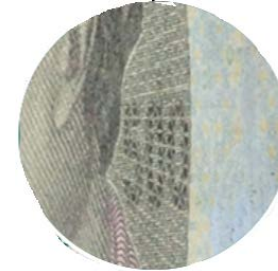
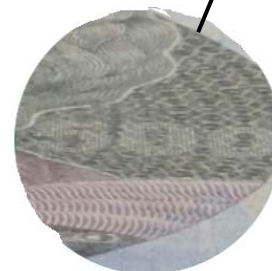
Efekt kątowy

W tarczy herbowej – w zależności od kąta patrzenia – są widoczne prostokątne pola

Farba zmienna optycznie

Szyszak husarski płynnie zmienia barwę z zielonej na niebieską, a umieszczony na nim wzór falistej linii sprawia wrażenie ruchomego w płaszczyźnie pionowej

W prawej części portretu władcy cyfrowe oznaczenie nominału „500” – w zależności od kąta patrzenia – zmienia się z jasnego na ciemne

Banknot 500 zł

Farba opalizująca

Ornament wydrukowany farbą opalizującą w kolorze złotym na odwrotnej stronie banknotu

Źródła

1. Zmodernizowane zabezpieczenia polskich banknotów, NBP:

- <https://www.nbp.pl/bezpiecznepieniadze/informacja.pdf>
- <https://www.youtube.com/watch?v=g8BkB8vfaA8>
- https://www.nbp.pl/bezpiecznepieniadze/materialy/ulotka_zmodernizowane_zabezpieczenia.pdf

2. Banknot 200 złotych ze zmodernizowanymi zabezpieczeniami, NBP:

- https://www.youtube.com/watch?v=bc_IVM6PTVQ

3. Poznaj polskie banknoty w obiegu, NBP:

- <https://www.nbp.pl/bezpiecznepieniadze/e-learning/index.html>